

ASIA**Lastensuojelun menettely****KANTELU**

Kantelija on oikeuskanslerille osoittamassaan 29.9.2019 päivätyssä kantelussa arvostellut sosiaali- ja terveystieteiden lastensuojelun menettelyä tyttärestään tehtyjen lastensuojeluilmoitusten käsittelyssä.

Kantelijan mukaan häntä ei lapsen huoltajana ollut kuultu 12.5.2018 tehdystä lastensuojeluilmoituksesta, vaikka kantelijan myöhemmin pyytämään asiakirjaan oli merkitty, että molempia huoltajia oli kuultu. Kantelijan mukaan hänen kuulemisestaan ei ole kirjausta.

Kantelija on arvostellut myös heinä- ja elokuussa 2019 tehtyjen lastensuojeluilmoitusten käsittelyä. Hän oli ilmoittamansa mukaan saanut tiedon heinäkuussa tehdystä ilmoituksesta vasta kaksi viikkoa jälkikäteen, minkä lisäksi hän oli tyytymätön siihen, että asiassa oli hänen mukaansa uskottu enemmän toista huoltajaa kuin hoitohenkilökuntaa ja useissa lastensuojeluilmoituksissa kerrottua.

SELVITYS

Sosiaali- ja terveystieteiden on antanut 20.12.2019 päivätyt perhe- ja sosiaalipalvelujohtajan ja palvelupäällikön lausunnot, jonka liitteenä on sosiaalityöntekijän ja lastenhuollon ohjaajan 18.11.2019 päivätyt selvitykset asiakirjoineen.

Jäljennökset lausunnosta ja selvityksestä lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

Selvityksen mukaan hätäkeskuksen 12.5.2018 tekemän lastensuojeluilmoituksen vastaanottanut ohjaaja sosiaalipäivätyksessä oli ilmeisen puutteellisesti merkinnyt tiedon molemmille huoltajille ilmoittamisesta käytössä olleelle ilmoituslomakkeelle. Toiselle huoltajalle eli äidille oli ilmoituksen tekemisestä ilmoitettu, mutta isälle eli kantelijalle ei. Lapsi oli ollut tällöin kirjoilla äidin luona. Kyseisen lastensuojeluilmoituksen sisältö oli käsitelty vain lähihuoltajan eli äidin kanssa 16.5.2018, ja ilmoitukseen liittyvä tapahtuma oli ollut väärinkäsitys. Arvion lastensuojeluilmoituksen käsittelemisestä ja toimenpiteistä olivat tällöin tehneet sosiaalityöntekijä ja lastenhuollon ohjaaja.

Sosiaalityöntekijä oli ollut yhteydessä 30.7.2019 puhelimitse kantelijaan 24.7.2019 vastaanotetun lastensuojeluilmoituksen perusteella ja kutsunut hänet tapaamiseen. Ensimmäisellä tapaamisella 2.8.2019 paikalla oli kantelijan lisäksi ollut sosiaalityöntekijä ja lastenhuollon ohjaaja. Tehdystä palvelutarpeen arvioinnista puuttui kyseinen tapaaminen. Tämä virhe johtui äkillisistä työntekijävaihdoksista kesken palvelutarpeen arvioinnin. Tapaamisella 2.8.2019 oli käyty tarkemmin läpi vastaanotetun lastensuojeluilmoituksen sisältö sekä aloitettu lasta koskeva palvelutarpeen arviointi.

Selvityksen mukaan palvelutarpeen arvioinnissa ei ole kyse siitä, kumpaa vanhempaa uskotaan enemmän, vaan siitä, onko lapsi tai perhe lastensuojelun tai sosiaalihuollon tukitoimien tarpeessa. Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Kantelija ei ollut palvelutarpeen arvioinnin aikana tuonut esiin tukitoimien tarvetta, vaan hänen toiveensa arvioinnin aikana oli ollut kannanotto ja päätös tyttären asumiseen ja huoltoon liittyen. Kantelijalle oli selvitetty useaan otteeseen, että tämä ei kuulu lastensuojelun toimivaltaan, ja häntä oli ohjeistettu viemään asiaa eteenpäin perheoikeudellisten palveluiden kautta. Palvelutarpeen arvioinnin perusteella ei ollut tullut ilmi sellaisia seikkoja, joiden perusteella lastensuojelun tukitoimet olisivat tarpeen.

RATKAISU

Selvitys ja oikeusohjeita

Hallintolain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Lastensuojelulain (417/2007) 26 §:ssä (1302/2014) säädetään lastensuojeluasian vireille tulosta ja lastensuojelun tarpeen selvittämisestä. Pykälän mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään. Palvelutarpeen arvioinnin tekemisessä on noudatettava, mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Selvityksessä on todettu kantelijan tyttärestä 12.5.2018 tehdyn lastensuojeluilmoituksen käsittelystä, että ilmoituksen sisältö oli käsitelty vain äidin kanssa 16.5.2018. Kantelija sai kertomansa mukaan tietää lastensuojeluilmoituksesta vasta myöhemmin pyytämistään asiakirjoista. Selvityksen mukaan lastensuojeluilmoitukseen oli tehty virheellinen merkintä molemmille huoltajille ilmoittamisesta. Selvityksessä ei ole otettu kantaa siihen, miksi lastensuojeluilmoitusta ei ollut käyty läpi kantelijan kanssa tai miksi häntä ei ollut informoitu lastensuojeluilmoituksen käsittelyn lopputuloksesta.

Arviointi

Kantelija on asianosainen lapsensa lastensuojeluasiassa ja asiakirjojen perusteella myös lapsen huoltaja. Nähdäkseni hyvän hallinnon periaatteiden mukaista olisi ollut käsitellä lastensuojeluilmoitusta myös lapsen toisen huoltajan eli kantelijan kanssa sekä muutoinkin ilmoittaa lastensuojeluilmoituksen käsittelystä ja sen lopputuloksesta. Lisäksi olisi ollut asianmukaista ilmoittaa kantelijalle, miten lastensuojeluilmoitusta oli arvioitu lastensuojelulain 26 §:n säännösten perusteella.

Selvityksen mukaan 24.7.2019 vastaanotetun lastensuojeluilmoituksen perusteella kantelijaan oli otettu yhteyttä alle viikon kuluessa ja kutsuttu hänet tapaamiseen 2.8.2019, jossa oli käyty läpi lastensuojeluilmoituksen sisältö ja aloitettu palvelutarpeen arviointi. Tapaaminen on kuitenkin jäänyt kirjaamatta palvelutarpeen arviointiin. Palvelutarpeen arvioinnin aikana oli 22.8.2019 saapunut uusi

lastensuojeluilmoitus. Palvelutarpeen arviointi on päivätty 10.9.2019, ja sen lopputuloksena oli, ettei lastensuojeluasiakkuutta aloitettu. Näin ollen palvelutarpeen arviointi on aloitettu ja se on valmistunut lastensuojelulain 26 §:ssä säädetyissä määräaajoissa.

Lastensuojelulain 33 §:n mukaan lastensuojelun työntekijöiden tulee merkitä lasta tai nuorta koskeviin asiakasasiakirjoihin lastensuojeluasian 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua vireille tulosta lähtien kaikki lapsen tai nuoren tarvitsemien lastensuojelutoimenpiteiden järjestämiseen vaikuttavat tiedot sekä toimenpiteiden suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot.

Viranomaisen on käsiteltävä toimivaltaansa kuuluvat asiat asianmukaisesti, johon kuuluu olennaisena osana velvollisuus käsitellä asioita huolellisesti.

Saadusta lausunnosta ja selvityksestä ilmenee, että lastensuojeluilmoitusta koskevan lomakkeen täyttämässä oli tehty virheellinen merkintä ja että palvelutarpeen arvioinnista oli jäänyt puuttumaan tapaamismerkintä.

Totean, että lasta koskevien asiakasasiakirjojen huolellinen laatiminen lastensuojelulain 33 §:n mukaisesti ja muun muassa lastensuojeluilmoitusten sekä muiden lasta koskevien yhteydenottojen ja tapaamisten kirjaaminen on ratkaisevan tärkeää hyvän hallinnon periaatteiden ja sosiaalihuollon asiakkaan oikeusturvan toteutumisen kannalta.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän sosiaali- ja terveystieteiden huomiota edellä lastensuojeluilmoitusten käsittelystä sekä lastensuojelun asiakasasiakirjojen laatimisesta lausumaani ja hallintolain 7 §:n asioiden asianmukaista käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen.

Muilta osin kantelu ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

(Kantelun aikaisempi dnro on OKV/1518/1/2019)

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen